

ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ МОНІТОРИНГУ НАДРОКОРИСТУВАННЯ СТОСОВНО ОБ'ЄКТІВ ПІДЗЕМНИХ ВОД

Лютій Г.Г.

Український геологорозвідувальний інститут (УкрДГРІ), м. Київ, Україна

ekogeol@ukr.net

Розглянуто специфіку організаційного забезпечення робіт з моніторингу і наукового супроводу надрокористування в Україні – системного регулярного спостереження за об'єктом надрокористування. Окреслені проблемні питання стосовно оцінки змістовності нормативних документів суб'єктами надрокористування, виконавцями моніторингу та контрольними органами. Визначені проблемні питання розрахунку вартості робіт та шляхи підвищення ефективності робіт з моніторингу надрокористування у сфері геологічного вивчення та розробки родовищ підземних вод.

WAYS TO IMPROVE THE MONITORING OF SUBSURFACE OBJECTS RELATIVE TO GROUNDWATER

Lyutyi G.G

Ukrainian State Geological Research Institute(UkrSGRI), Kyiv, Ukraine

ekogeol@ukr.net

The specificity of organizational support of work of monitoring and scientific support of the subsoil use in Ukraine - a system of regular monitoring of subsurface object. Outlines the problematic issues concerning the evaluation of regulations meaningfulness subjects of subsoil use, implementing monitoring and control services. The problematic issues identified by calculating the value of work and ways to improve the work of the monitoring of subsoil in the area of exploration and mining of groundwater.

Здійснення моніторингу і наукового супроводу надрокористування розпочалося в Україні з 2012 р. з метою системного регулярного спостереження за об'єктом користування надрами, надання консультативно-методичного забезпечення всіх етапів та стадій робіт та розроблення науково обґрунтованих рекомендацій щодо їх удосконалення. Умови проведення моніторингових досліджень регламентуються низкою нормативно-методичних документів [1, 2]. Ці документи визначають як питання, пов'язані із забезпеченням дозволів на надрокористування, так і регламентацію раціонального використання надр.

Однією з головних задач наукового супроводу надрокористування, що розв'язуються в процесі робіт такого спрямування – надання надрокористувачеві допомоги у дотриманні вимог законодавчих актів, методичних інструкцій, рекомендацій, стандартів, інших загальнодержавних та галузевих нормативних документів при користуванні надрами.

Здійснення моніторингу покладено на спеціалізовані підприємства. УкрДГРІ в якості спеціалізованого державного геологічного підприємства, акредитованого Держгеонадрами України, залучене до виконання такого виду досліджень з консультативно-методичного забезпечення всіх етапів, стадій та видів робіт, передбачених дослідно-промисловою розробкою, а також експлуатацією родовищ підземних вод. Як свідчить набутий під час виконання моніторингу і наукового супроводу досвід, надрокористування супроводжується рядом проблем методичного, організаційного і суто практичного характеру, що виникають у надрокористувача. Підвищення ефективності та якості робіт з розробки надр потребує негайного розв'язання проблемних питань і усунення недоліків.

Зокрема, до питань, які виникають на початку робіт і повинні бути розглянуті в рамках підвищення ефективності робіт з моніторингу надрокористування у сфері геологічного вивчення та розробки родовищ підземних вод слід перш за все удосконалення методики обчислення вартості цих робіт. Затверджені на сьогоднішній день нормативи не у всіх випадках дозволяють об'єктивно визначати зазначені затрати і часто призводять до таких обсягів вартості, яка є непосильною для водокористувача. Особливо це стосується об'єктів комунальних підприємств, які, як правило, експлуатують багато- свердловинні водозабори підземних вод і відзначаються значними фінансовими проблемами. Цьому є багато прикладів. За наявними даними в деяких випадках для зниження вартості моніторингу деякі акредитовані підприємства знижують при розрахунках вартості реальну кількість

експлуатаційних свердловин. Але такі підходи не зовсім правомірні, тому краще все ж удосконалити діючі методичні рекомендації з цього приводу.

Дуже важливим є уніфікація оцінок результатів різних напрямків моніторингу для того щоб організації, які проводять моніторинг однаково сприймали ті чи інші питання із контролюючими органами. В ідеалі роботи з моніторингу повинні виключити можливість серйозних претензій до надкористувачів з боку контролюючих органів за наявності моніторингових робіт. Зокрема, яким вимогам повинна відповідати інформація щодо стану виконання Програми робіт, який рівень невиконання обсягів водовідбору, передбачений у програмі, може вважатись прийнятним, з врахуванням яких масштабів водозаборів підземних вод потрібно вимагати організацію спеціальної гідрогеологічної служби.

Потребують узгодженості також підходи до реагування на такі проблеми як передача родовищ підземних вод для експлуатації після геологічного вивчення, відношення до визначення і винесення в натуру поясів зони санітарної охорони водозаборів, а також щорічне визначення обсягів водовідборів і їх узгодження із різними органами виконавчої влади.

Література

1. Постанова КМУ № 615 від 30.05.2011 р. «Про затвердження Порядку надання спеціальних дозволів на користування надрами»//Офіційний вісник України, 2011, № 45. 1832 с.

2. Методичні рекомендації з проведення моніторингу та наукового супроводження надкористування. К., Держгеонадра, 2012р.